

PODDAŤ SA PRIRODZENÉMU...

Čo je to „prirodzené“? – je svätosť prirodzená? – odkiaľ sa vzal hriech? – je hriech neprirodzený a namáhavý? – prečo nám zanechanie hriechu pripadá ťažké? – aké je teda riešenie? – „poddáť sa svätosti“?

Bežne delíme veci na svete na „prirodzené“ a „nadprirodzené“. V tejto chvíli by som ale skôr odporúčal deliť veci na „prirodzené“ a „neprirodzené“. A aby sme to pochopili lepšie, predstavte si to na takomto príklade:

Predstavte si, že ste sa ocitli uprostred oceánu, sám, vo vlnách a bojujete o život. Čo je vo Vašich silách podniknúť na svoju záchranu? Čo Vám môže na Vašu záchranu ponúknuť oceán? Nič, okrem smrti žralokom, či smädom, či utopením... A teraz zrazu prileť vrtuľník a zachráni Vás. Je tento zásah „prirodzený“, alebo „nadprirodzený“? Odpoveď: Ak uvažujete iba v hraniciach oceánu, je nadprirodzený. V oceáne sa nikde žiadne vrtuľníky nevyskytujú, ani to nie sú žiadni prirodzení obyvatelia oceánu. Vrtuľník – to je niečo cudzie, čo prilieta spoza hraníc sveta, ktorým je oceán. Vo svete oceánu by žiadne vrtuľníky nemali existovať, reálne ani neexistujú a preto veriť v ne je iracionálne a nerozumné! Naopak, ak beriete do úvahy celý svet, nielen jeho časť (ktorou je oceán) – potom je záchrana vrtuľníkom prirodzená a môžete ju právom očakávať, veriť v ňu a dúfať v ňu, pretože na pobreží sú miesta, kde je vrtuľník Pobrežnej stráže normálny a prirodzený a je normálne a prirodzené, že lieta a zachraňuje ľudí. Veriť vo vrtuľník, ktorý má zachráni je tak plne racionálne a logické!

Čo to má spoločné s Bohom? Ak uvažujeme o svete mimo Boha, potom je Boh niečo, čo do sveta nepatrí. A potom Boh sám i Jeho prejavy sú nadprirodzené, nepatriace do prirodzeného sveta, dokonca mu akoby odporujúce a isto cudzie. Pre mnohých ľudí je to dôvod odmietat' Boha ako niečo „nereálne“ a uvažovanie o Ňom ako niečo bláznivé a nepatričné. V skutočnosti ale žiaden svet, existujúci mimo Boha nejestvuje. Pavol to vyjadrí krásne slovami: „v ňom [v Bohu] žijeme, hýbeme sa a sme“ (Sk 17,28 SSV). Potom je ale Boh sám „prirodzený“ a od sveta neoddeliteľný (či presnejšie: svet od Boha)! A uvažovať o Ňom je logické a samozrejme, je predsa prirodzenou súčasťou (ak sa to tak dá povedať) sveta a jeho dejín a našich vlastných životov. A, naopak, uvažovať o svete a o človekovi bez Boha je čosi... neprirodzené. Protiprirodzené. Fantastické a bláznivo fantastické. Takže áno, v skutočnosti existujú len dve roviny reality: „Boho-svetská“, ktorá je rovinou skutočne jestvujúcou, normálnou a prirodzenou; a potom „Bez-Boha-svetská“, ktorá je neprirodzenou a nelogickou, pretože popisuje vymyslený svet, ktorý v skutočnosti neexistuje: svet existujúci v akejsi nezávislosti, autonómii, oddelenosti od Boha, či dokonca svet úplne bez Boha, ako si to myslia napríklad veriaci ateisti...

Odtiaľ je potom už len krok k tomu, aby sme mohli povedať: **SVÄTOSŤ je niečo, čo je nám úplne prirodzené, je to ten najnormálnejší a najprirodzenejší spôsob bytia a života. A, naopak, HRIECH je niečo neprirodzené, je to násilné a namáhavé a nie normálne vzopätie sa proti realite, proti normalite, niečo, čo nám nie je prirodzené, ani vlastné a čo si musíme namáhavo udržiavať.**

Znie nám to divne? Akosi opačne, než sme navyknúti uvažovať? Je nám predsa len bližšia predstava, že hriech, to je akési poddanie sa svojej prirodzenosti – pričom svätosť, naopak, vyžaduje vzopätie sa a zápas až na hranicu našich síl a schopností, nie? A nesvedčí o tom nakoniec aj celý svet? Sme od

prirodzenosti hriešnici a nie svätci! Ako by to teda mohlo byť opačne? Ale uvažujme! Písmo predsa hovorí: „Nato Boh povedal: "Urobme človeka na náš obraz a podľa našej podoby! Nech vládne nad rybami mora i nad vtáctvom neba i nad dobytkom a divou zverou a nad všetkými plazmi, čo sa plazia po zemi!"²⁷ A stvoril Boh človeka na svoj obraz, na Boží obraz ho stvoril, muža a ženu ich stvoril.²⁸ Boh ich požehnal a povedal im: "Plodte a množte sa a naplňte zem! Podmaňte si ju a panujte nad rybami mora, nad vtáctvom neba a nad všetkou zverou, čo sa hýbe na zemi!" ...³¹ A Boh videl všetko, čo urobil, a hľa, bolo to veľmi dobré.“ (Gn 1,26-31 SSV). Čo tento text hovorí? Že Boh stvoril človeka na svoj obraz a stvoril ho dobrého. Byť teda dobrým, byť ako Boh, na Jeho podobu – a teda svätým a dokonalým v láske (porov. Ef 1,4) – je teda niečo, čo je človeku prirodzené, pretože takého ho stvoril Boh a taká je teda prirodzenosť človeka. Ak je to ale tak – prečo potom všetci nie sme oní vybájení „ušľachtilí divosi“, od prírody dobráci plní lásky a súcitu? Prečo je realitou opak, ako hovorí Stanley Kubrick: „Človek nie je ušľachtilý divoch. Je to neušľachtilý divoch. Je iracionálny, brutálny, slabý, neschopný objektívne posúdiť čokoľvek sa týka jeho vlastných záujmov“?

PREČO JE NEPRIRODZENÉ PRIRODZENÝM A NAOPAK?

Odpoveď na túto otázku nám naznačí príhoda, ktorú spomína Ota Ulč: „O večerach jsem se vytratil do vinárny servírující příjemné popití a za týmž účelem tam docházel mladý plukovník vojenské justice. Sesedli jsme se a padl dotaz o našich vzájemných životech. Soudruh dělal "první hlavu" - eufemismus pro protistátní agendu - velezrada, sabotáž, špionáž. Přejel mi mráz po zádech. Navíc můj příjemný, kultivovaný společník nebyl zrovna typ revolučního krvěžnivce. Chtěl jsem vědět víc. "Už jsi, soudruhu, někdy vynesl rozsudek smrti?" "Ovšem. Proč se ptáš?" "Ptal jsem se proto, abych se dozvěděl, jaký je to asi pocit, poslat někoho na šibenici a být pak přítomen popravě." "Inu, poprvé jsem se trochu klepal. Ale člověk si zvykne." Když jsem se pak zvyknuvšího si soudruha zeptal, o kolik oběšení se celkem zasloužil, odvětil mi poněkud nakvašeně, že se takovými detaily nezatežuje. Na cestě od vína mi naznačil, že sice komunismus nemiluje, ale každý rozumný člověk musí pochopit jeho situaci. Má ženu, dvě děti, o ně se musí starat. Proto tedy věš." V tomto příběhu je niekoľko zaujímavých postrehov:

1) „poprvé jsem se trochu klepal“ – aha ho, tento človek na začiatku mal problém konať zlo! Nebolo to pre neho niečo normálne ani prirodzené. Cítil voči tomu odpor, mal z toho strach, nepáčilo sa mu to. Bývalý islamský terorista, Tafwik Hamid, píše podobne: „Jakmile se mi podařilo potlačit mé svědomí, byl jsem připraven přijmout násilí bez pocitu viny.“ Na to, aby dokázal konať zlo, musel najprv silou prekonať svoje svedomie, bolo potrebné nejaké úsilie, manipulácia, vymytie mozgu,... Prečo by ale človek niečo také robil? A dokonca plošne – nie v pár výnimkách, ale v drvivej väčšine a v priebehu celých dejín až natoľko, že konanie zla je pravidlom a jeho opak, konanie dobra, je tvrdo vydobytou výnimkou? Ako hovorí aj tento postreh: „Je však našou kultúrnou črtou, že

brutalitu ako napríklad tú v Sýrii, považujeme za nesmierne odpornú. David Goldman tento odpor vysvetľuje tým, že je dôsledkom židovskokresťanského odmietnutia pohanstva: Kresťanský západ povolal pohanov z prehistórie na základe autority Boha, ktorého láska sa vzťahuje na každého jednotlivca, aby ako jednotlivci opustili kolektívnu identitu kmeňa a namiesto nej prijali individuálnu identitu kresťanských konvertitov. Ostrú hranicu, ktorá delí predmodernú kolektívnu identitu od zmluvnej identity západného jednotlivca, možno najjasnejšie vidieť v otázke brutality. Pohanské kmene necítili žiadne výčitky svedomia, keď mučia príslušníkov iných skupín a znesväcujú ich mŕtvolami; západné spoločnosti neprejdú okolo takýchto skutkov bez krajného rozhorčenia. Nemôžeme ich dokonca ani pozorovať z diaľky bez toho, aby sme cítili, že sa nás zmocňuje rozhorčenie. Reakcia na brutalitu v našej spoločnosti je priamym prípadne pretrvávajúcim dôsledkom židovskej a kresťanskej viery. Kde si Božia láska získava srdcia a mysle (a niekedy aj u ľudí a na miestach bez zjavného dotyku zo strany židovstva a kresťanstva), tam sú ľudia vnímaní ako osoby a brutalita sa odmieta. Účinky tejto lásky načas pretrvávajú aj v spoločnostiach, ktoré vo veľkej miere na Boha zabudli.“ Tento úryvok nm hovorí presný opak: že svet je akoby prirodzene násilnícky, brutálny a zlý – a, naopak, bolo treba obrovskej práce kresťanstva, aby vytvorilo akú-takú výnimku z tohto pravidla... Ako to teda je?

2) „Má ženu, dve deti, o ňe se musí starať. Proto tedy věšť“, hovorí súdruh Ota Ulčovi. Tento človek má nejaké to videnie sveta, na základe neho videnie možností, ktoré v živote má – a na základe neho sa potom rozhoduje, čo konať bude. Konkrétne, že bude „vešať ľudí“... A sme pri otázkach „prirodzeného“, „nadprirodzeného“ a „neprirodzeného“ z úvodu naše úvahy. A znova si pomôžeme príkladom o stroskotancoch – a teraz ich nechajme zachrániť sa na neobývanom ostrove kúsok za obzorom od pevniny:

Prirodzené je počkať si na záchranu: nakoniec, niekomu bude chýbať, začnú nás hľadať, zavolajú pomoc, nie sme ďaleko od pevniny, je tesne za obzorom, odtiaľ príde vrtuľník a zachráni nás. Čo môže byť normálnejšie a prirodzenejšie? Do večera, najneskôr do zajtra sme doma!

Ale predstavte si, že je tam demagóg, využívajúci „myšlienkové“ postupy dnešných ateistov a začne vás presviedčať: Vy tu niekde vidíte nejakú pevninu? Kde? Aha, za obzorom! No jasné, imaginárna, neexistujúca pevnina! Nie som blázon, aby som veril v neviditeľnú pevninu a v nejaké vrtuľníky, ktoré odtiaľ vraj po nás prídu a odvezú nás preč! Vidíte tu niekde nejaký vrtuľník? Alebo aspoň niečo, odkiaľ by sa mohol vziať? Azda sa urodí na kokosovej palme tam vzadu? Alebo ho ryby vyplavia z mora? Bláznovstvo! Nič také nejestvuje! Jestvuje len tento opustený ostrov, neprekonateľný oceán, kam len oko dohliadne (a teda nekonečný!), slepá náhoda, ktorá nás sem hodila a... my sami. Nič viac! Nik viac! Musíme tu jednoducho nejako prežiť: začať stavať nejaký dom... hľadať si potravu... osievať pole. A, zvoliť si náčelníka! Vydať zákony! Ustanoviť drábov, ktorí budú dozerať na ich dodržiavanie a tresty za ich porušenie! A dane, z ktorých to všetko budeme vydržiavať! Tak sa tu nezlákajte a padajte do roboty! Lebo ak nie, tak vás všetkých dám potrestať (vidíte? Náčelník je práve zvolený!). A možno ešte horšie: Ak nebudeme pracovať, ako vám hovorím, všetci pomrieme! Pretože niet nikoho a ničoho, na koho by sme sa mohli spoliehať, nikto nás odtiaľto neodvezie, lebo nič iné okrem nás, nekonečného mora a tohto ostrova ani nejestvuje! Zmierte sa s tým! Prestaňte fantazírovať o pevnine a snívať o nejakej „spásе“! Odteraz sa náš život bude uberať len v na pevnom základe zúfalstva, ktorému sa ale nepoddáme (porov. B. Russell)! Rozumeli ste?

Ak stroskotanci nášmu demagógovi uveria, tak s istou námahou premôžu svoje nádeje a pochovajú ich. Strach, ktorý im zasial do srdca, beznádej,... toto všetko, ak mu uveria, ich donúti zničiť svoju predchádzajúcu vieru v pevninu tam za obzorom, nádej na záchranu, ktorá odtiaľ príde... A keď raz toto urobia, tak zrazu sa *prirodzené* (pevnina, vrtuľník,...) stane *neskutočným*, nereálnym, neexistujúcim... a zase *neprirodzené* (svet, v ktorom jestvuje len ich ostrov a nekonečný oceán dookola) sa začne pre nich stávať akoby prirodzeným a reálnym! A podľa toho sa začne meniť aj ich pohľad na to, čo je prirodzeným a nevyhnutným správaním sa a konaním!

Iste, stále to vyžaduje námahu. Stále by sa im viac páčilo proste si sadnúť na breh, založiť oheň ako signál a čakať na ten vrtuľník pobrežnej stráže. Stavať dom holými rukami, živiť sa semiačkami, a ešte z toho odvádzať daň náčelníkovi a jeho drábov... koho by to bavilo? Komu by sa niečo také páčilo? Je to drina, do ktorej sa treba nútiť! Ale strata viery a nádeje splodila strach. Strach a pokrútené videnie sveta (obmedzené len na more a ostrov) z ktorého vychádza, ich nútia takto žiť a konať. Zdá sa im to rozumné. Normálne. Časom si na to navyknú. Vytvorí si kultúru, fungujúcu na základe tohto ich pohľadu na svet. A po nejakom čase si už ani nedokážu predstaviť, že by mohli a mali žiť nejako inak... Stane sa to pre nich akosi *prirodzeným*... a pevnina aj s vrtuľníkom sa odsunie do *nadprirodzenej*, pre mnohých teda v praxi mýtckej, rozprávkovej, nereálnej sféry, mimo *prirodzeného* sveta a života...

Takto nejako funguje hriech. Človek sa odrezal od Boha, odrezal svoj malý život od Života veľkého a nekonečného, ktorý je v Bohu, odrezal svoj maličký svet od Božieho Sveta... a zrazu sa ocitol v tesnom a obmedzenom svete, kde jediné, o čo mohol usilovať, bolo jedlo, pitie, zábava, moc, sláva, majetok,... a zhruba dosť. A pretože zdroje týchto vecí sú veľmi obmedzené – a naše túžby a hlad nekonečný, hladujeme predsa po Bohu a je smiešne očakávať, že zemiaky nahradia slasť Ducha Svätého, ovácie zástupu Nesmrteľnú Slávu a Nádheru Božej Slávy, či nejaký dom, hoc' aj vila či palác, nahradí slávu Nebeského Jeruzalema! – tak výsledkom je vojna a zápas o to, aby sme medzi tou bohatou, mocnou a uctievanou menšinou boli práve my samotní, samozrejme na úkor väčšiny, ktorá musí nutne ostať chudobná, bezvýznamná a slabá, aby sme si v porovnaní s ňou a voči nej mohli svoje pocity bohatstva, moci a slávy náležite vychutnať! A to nás vedie k tretiemu postrehu Ulčovho súdruha:

3) „Ale člověk si zvykne.“ Ako čas plynul, zvykli sme si. Vytvorili sme si dokonca opravdivú kultúru hriechu, *kultúru smrti*, ako ju nazval sv. Ján Pavol II., navykli sme si na ňu, dokonca sme v nej poniektorí (mnohí!) našli kde-tu aj akési zvrátené potešenie – nie veľké, nie uspokojivé, ale aspoň nejaké. Samozrejme, ako to ktosi povedal, len za predpokladu, že sme boli „na tej správnej strane meča“ ako tí, ktorí ho držia, nie tí, ktorí ním sú utláčaní, či vraždení...

A tak sa stalo, že prirodzené sa pre nás stalo akoby neprirodzeným a cudzím – a neprirodzené sa nám stalo zo zvyku a z nedostatku iných možností akoby prirodzeným, bežným a samozrejmým...

4) „sice komunismus nemiluje, ale každý rozumný člověk musí pochopit jeho situaci“ – toto je pohľad do skutočnej hĺbky. Pretože, napriek zvyku, napriek *kultúre smrti*, hriech je stále neprirodzeným *vzopätím sa*, je kráčaním proti prúdu, je námahou, je drinou. A to, že sme si na túto námahu a drinu zvykli a ani si ju často neuvedomujeme, na veci nič nemení. Výsledkom je život, ktorý sám je lopotou, námahou a drinou v samej svojej podstate. Ako hovorí Jób: „*Ved' člověk, čo sa zrodil zo ženy, má dni krátke a plné lopoty, ² jak keď kvet pučí, vzápätí však vädne, jak keď tieň beží, nezastaví sa.*“ (Job 14,1-2 SSV),

či žalmista: „každý sa mihne ako vidina. Naozaj len nadarmo sa pachtí a lopotí, poklady zháňa, hoc nevie, kto ich zoberie.“ (Ž 39,7 SSV), alebo autor knihy Kazateľ: „Videl som všetko, čo sa deje pod slnkom, - ale to všetko je márnosť a honba za vetrom!“ (Kaz 1,14 SSV).

Zhrňme si to teda:

- Boh stvoril človeka dobrého, na svoj obraz. Pre človeka je teda prirodzené byť svätým, dokonalým, ako Boh.
- Odmietnutie Boha vrhlo človeka do nereálneho a *neprirodzeného* sveta bez Boha, mimo Boha, ohraničeného len na pozemské veci. Kruté a veľmi smutné. A bolestné.
- Z tejto viery vo svet bez Boha sa začal vytvárať človeku cudzí hodnotový svet (majetok, rozkoš, moc, sláva) a jemu prispôbena morálka (boj a zápas o to, aby si tieto veci získal ty a nie ten druhý – a nazvi to „hrdinstvom“, „veľkosťou“, „úspechom“ a pod.).
- Časom si človek na takýto život *navykol* a vytvoril si zodpovedajúcu mu *kultúru*. A začal takýto život a konanie považovať za normálne a prirodzené. A do istej miery sa takým skrze dedičnosť aj stalo. Starí cirkevní otcovia trefne hovorili, že hriech je ako maska, ktorá sa na človeka prilepila a zakryla jeho pravé, Bohom stvorené JA, ako keď hnoj zakryje belostný sneh...
- Napriek tomu je takýto spôsob života pre nás namáhavý a lopotný. Aj keď sme si na to navykli a považujeme túto namáhavosť a lopotnosť za čosi normálne, samozrejme,...
- A rovnako napriek všetkému nás takýto spôsob života nedokáže uspokojiť a naplniť. Je to stále len naháňanie sa za nádejou, že „raz“, „potom“, až dosiahneme toto, či tamto, tak konečne raz hádam to naplnenie príde... Ale aj na to sme si zvykli a preto „nesťažujeme sa“ a „hlavne že nie je horšie“ a „človek musí byť spokojný“ a pod.

PREKLIATIE ZÁKONA...

Znova sa vráťme k nášmu príkladu s ostrovom: Na našom ostrove zvíťazil praktický akontinentalizmus. Všetci v praxi pevne veria, že ostrov je jediná realita a dookola nie je nič iné, než nekonečný bezbrehý oceán. Niektorí síce možno stále ešte vyznávajú tradičný kontinentalizmus, čiže akési „náboženstvo pevniny za obzorom“, ale je to už len niečo ako folklór, podobne ako u nás náboženstvo u 90 až 99% „kresťanov“. Pekné obrady, posilňujúca romantická myšlienka – ale bez dosahu na reálny život a na skutočné presvedčenie.

Predstavte si teraz, že by ste týmto ľuďom prikazovali: *Nebudte sebeckí! Nestarajte sa len o veci na ostrove! Starajte sa o druhých – dokonca aj na vlastný úkor! Ako by na to reagovali? Isto nie nadšene. A aj keby sa o to snažili – moc by im to nešlo. Takéto správanie sa je totiž v najhlbšom rozpore s ich skutočnou vierou, s ich najhlbším presvedčením, ktoré vraví: Tento ostrov a to, čo je na ňom, je všetkým. Nemôžeme mať všetci všetko. Kto sa stará o seba, má a prežije. Kto koná opak, nemá a zahynie...*

V reálnom svete: Náš návyk na v podstate *neexistujúci* „svet bez Boha“ a návyk na *neprirodzený* život podľa pravidiel tohto sveta v obmedzujúcich hraniciach tohto sveta je už veľmi pevný. Žijeme tak celý život a spočiatku nič iné ani nepoznáme. Predstavte si, že teraz príde nejaký farár a začne prikazovať: „Nebojujte medzi sebou! Obetujte sa pre seba navzájom! Dokonca aj pre nepriateľov! Nehromadte majetok, nemilujte slávu, nepachtite po moci, obmedzujte rozkoš!“ Čo sa stane? Väčšina ho vysmeje – veď v tomto svete sú úspešní práve tí, ktorí konajú opak! Tí sú mocní, bohatí a „užívajú si života“! A

ak aj pár ľudí skúsi poslúchnuť, neuspeje – je to totiž v rozpore s ich najhlbšou vierou, najhlbším presvedčením! Je to paradoxné, ale *návyk* neprirodzeného života hriechu, samého o sebe ťažkého a namáhavého, spôsobuje, že to, čo by nám malo byť *prirodzené* a ľahké – Boží život v láske, svätosti a dokonalosti – nám pripadá ešte ťažšie, namáhavejšie, prácnejšie a lopotnejšie! Opravdivá drina, vopred odsúdená na neúspech! Preto môže apoštol Peter prikazy Zákona označiť ako „*jarmo, ktoré nevládali niesť ani naši otcovia, ani my*“ (Sk 15,10 SSV).

VYKÚPENIE EVANJELIOM A VIEROU

Ešte naposledy sa vráťme na našu pláž...

Jedného dňa nájdú stroskotanci mobilný telefón. Je ešte nabitý, má signál a je v ňom číslo Pobrežnej stráže. Nálezca ho považuje za dôkaz, že za obzorom je naozaj pevnina (signál), bez nej by telefón nemal žiaden zmysel – na ostrove sa nemá odkiaľ vziať a bez pevniny, kam sa dá volať, je zbytočný – a navyše v sebe obsahuje informáciu kam volať, keď je človek v núdzi. Osvietení akontinentalisti jeho nález aj argumenty odmietajú. Označia ho za naivného ‚veriaceho kontinentalistu‘, telefón, áno, je to divná vec, nevedia to vysvetliť, odkiaľ sa vzal, ale nepochybujú, že sa časom nájde nejaké logické ‚vedecké‘ vysvetlenie jeho existencie a to bez toho, aby sme sa museli utiekať k viere v nejakú pevninu za obzorom. Je to len škodlivá povera, ktorá ľudí odvádza od toho, čo je skutočné a na čom jedinom záleží: ostrov, kokosové palmy a nekonečné, neprekročiteľné more dookola... Zmysel? Žiaden zmysel nejestvuje, je len bezduchý a bezzmyselný ostrov a more a zákon náhody. Len slabé povahy sa utiekajú k barličke a túžbe, aby život dával zmysel, ale osvietení akontinentalisti vedia, že to tak nie je. A určite nebudú veriť v nejaké telefónne číslo len preto, že je niekde napísané... Ale predstavme si, že časť ostrovanov naozaj uverí v kontinent za obzorom a v Pobrežnú stráž, ktorá ich príde zachrániť. Co sa v tej chvíli stane?

Po prvé, zažijú obrovské uľahčenie. Mohli sa akokoľvek dlho presvedčať o svojom ‚akontinentalistickom‘ presvedčení a o ‚jedinej ostrovej realite‘, mohli tomu uveriť a prijať to svojim srdcom ako fakt – ale takisto je faktom, že ich srdce nad tým nijako nadšene nespievalo. Predstava, že ich príde vziať vrtuľník a oni sa vrátia do nekonečne väčšieho sveta s nekonečne väčšími možnosťami, než ich malý ostrovček, je čosi, po čom stále kdesi v skrytosti túžili. Báli sa tomu veriť, navonok to popierali a odmietali – zo strachu, že by to bola planá a naivná nádej a zažili by len bolesť sklamaní a bolesť výsmechu ostatných a možno tam bola aj túžba pôsobiť medzi inými ‚rozumne‘ a ‚racionálne‘ a tak – ale stále po tom potajomky túžili. Uverenie, že táto ich nádej môže byť naozaj skutočná, je ako obrovské oslobodenie. Príval tance a radosti!

Po druhé – zrazu sa touto vierou vracajú do reálneho sveta. Zrazu im to, čo bolo doteraz akosi logické a prirodzené – usadiť sa na ostrove, živiť sa kokosovými orechmi a uvažovať len o tom, ako si tu postaví domy a ako tu budú celý život žiť,... – pripadá absurdné a neprirodzené. Nahlas vykrikujú: ‚Dajte nám pokoj s orechmi a to svoje ‚náčelníctvo‘ si tiež môžete veď viete čo! Kašleme na vašu ponuku odkúpiť od ostrovej vlády dva kmene paliem na nový dom! Načo dom? Za dve hodinky je tu vrtuľník a odvezie nás späť! Čože? Volby nového náčelníka? Kašleme na vaše ‚hodnosti‘. Čo na nich záleží? Za dve hodiny budeme na pevnine a tam je úplne bezvýznamné, či ste si niekto tu na ostrove dali titul ‚náčelník‘, alebo ‚vrchný vyberač daní‘, či pripli na bedrové rúško mušľu a tvárili sa, že je to vyznamenanie! Nevidíte, že sú to všetko hlúpostičky, na ktorých vôbec nezáleží? Najprirodzenejšie, najlogickejšie a najnormálnejšie je teraz na pláž do piesku nakresliť veľké znaky ako signály pre vrtuľník, ako nám to oznámil ‚prorocký hlas‘ anjela-dispečera v telefóne! ☺

Preto ani kresťanstvo nestojí na zákone, ale na uverení a následnej zákonitej *metanoi*, zmene myslenia: „*vieme, že človek nie je ospravedlnený zo skutkov podľa zákona, ale iba skrze vieru v Ježiša Krista*“ (Gal 2,16 SSV). Prečo?

Viera je jediný spôsob, ako sa vrátiť do skutočného, reálneho a teda *Božieho* sveta. Kým neuveríme, stále žijeme v ilúzii, že tento hmotný svet je ak nie jediný, tak aspoň ‚ten hlavný‘ svet a veci tohto sveta sú tie, na ktorých záleží v prvom rade, ak už nie dokonca výlučne! V tom sú si podobní ateisti (pevne veria, že tento svet je jediný a len na ňom záleží) i ‚formálni kresťania‘ (vyznávajú sice akýsi ‚posmrtný svet‘, ale v praxi ďalej zastávajú postoj, že tento svet je ten hlavný, na jeho veciach záleží v prvom rade a tento pozemský život je ten, na ktorom hlavne záleží – aj keď potom, keď sa o toto všetko postarajú a ostane im čas, tak sa, iste, môžu povenovať aj nejakým tým ‚náboženským veciam‘, veď prečo nie...). Bez opravdivej viery sa tejto ilúzie nikdy nezbavíme, ako dosvedčuje Písmo: len ‚*vierou chápeme, že Božie slovo stvárnilo svety tak, že z neviditeľného povstalo viditeľné*“ (Hebr 11,3 SSV).

Ovocím viery je radosť, veď po tom, čo vierou prijímame, v hĺbke srdca a bytostne túžime a smädime po tom. Čítame dobrodružné knihy, romantické príbehy, pozeráme fantastické filmy a vzrušujúce seriály len preto, že stále v sebe nosíme túžbu po ‚niečom viac‘, po svete, po realite, ktorá by presiahla šedivosť a malosť nášho úbohého pozemského sveta a života. Mali sme strach v to uveriť. Strach zo sklamaní a jeho bolesti. Strach z výsmechu cynikov okolo nás a odmietnutia nihilistickou spoločnosťou. Ale keď nás už raz fakty presvedčili a my sme sa konečne odvážili otvoriť oči, rozumom sme premožli iracionálny strach a uverili sme – tak naše srdce zaspievalo od radosti a vzrušenia!

A v tej chvíli sa všetko mení. Ešte včera nám náš život pripadal *prirodený*. A snaha žiť podľa ‚tak ťažkých‘ príkazov evanjelia nám pripadala ako snaha žiť čosi *neprirodené*, odtrhnuté od sveta, odporujúce našim túžbam a vášňam. Ale teraz? Teraz sa všetko otočilo! Náš doterajší život sa nám zrazu javí presne opačne: *neprirodený*, prázdny, absurdný, bláznivý, nelogický, šedivý a nezmyselný! Vskutku ošklivý! Bridí sa nám! A, naopak, celým srdcom sa *podvolujeme* logike evanjelia, krásy života podľa neho, zrazu nám to znova pripadá *prirodené* a krásne a my si to vychutnávame celým srdcom a celou dušou (porov. úvaha č. 390). Je to ako keď sa ryba vráti späť do vody, ako keď zranený vták znova vzlietne. Naše srdce spieva, lebo sme konečne doma, konečne sú naše všetky túžby naplnené a namiesto smádu a nespokojnosti nás preniká a naplňa obrovská radosť a tá sa stáva motívom a ‚šťavou‘ nášho života (porov. úvaha č. 385)!

PODDAŤ SA SVÄTOSTI

A toto je myšlienka, ku ktorej sme sa tak prácne na štyroch stranách dopracovávali:

- JE TO HRIECH, ktorý vyžaduje námahu. Hriech je namáhavým vzopätím sa proti realite, bojom proti tomu, čo je nám vrodené a prirodené. Môžeme si naň časom zvyknúť a považovať ho aj s jeho námahou za niečo normálne, prirodené a presvedčiť samých seba, že inak to byť ani nemôže – ale nič to nezmení na fakte, že je stále namáhavým, ťažkým, smutným a šedivým. A naše životy sa v ňom takými stávajú tiež. Pekne to vyjadruje Genezis: Z človeka, ktorý bol postavený (ako podotýka Hahn) do partnerského postavenia s Bohom v Raji ako Jeho spolupracovník v nádhernom diele stvorenia, ako strážca a kňaz a posväcovateľ sveta (porov. Gn 2,15), sa hriechom stáva človek, žijúci vo vyprahutej pustine a sama práca sa namiesto požehnaní pre neho stáva drinou a lopotou (porov. Gn 3,17-19).

- ZÁKON znamená žiť vo svete bez Boha a pritom sa snažiť konať tak, akoby sme žili v Božom svete. To je nemožné. Pripadá nám to (vzhľadom na hriech, ktorý žijeme a presvedčenie, ktoré máme) ako čosi neprirodené a nenormálne. Ak sa o to aj pokúšame, vyžaduje to od nás znovu ďalšie ešte väčšie vzopätie, námahu, drinu, zápas, premáhanie sa... Nakoniec znova a znova vysilení padáme, sme frustrovaní, ubití, často rezignujeme a zmierujeme sa s tým, že sme ‚iba slabí a krehkí smrteľníci‘, nič viac. Nikdy nenaplníme slová Zákona a ostáva nám iba dúfať, že sa nám Pán Boh za to nepomstí a nejako sa nad nami zmluje... Ale väčšinou nakoniec opustíme kresťanstvo, či už ho zavrhneme úplne, alebo si miesto neho vymyslíme nejakú vlastnú ‚chodičskodokostolskú vieru‘, ktorá neodporuje nášmu hriechu a životu v ňom, tú si nazveme ‚kresťanstvom‘ a sami seba presvedčíme, že sme ‚kresťania‘ a konečne sa tak drine a bremenu zákona vyhneme.

- VIERA znamená zmeniť svoju identitu, otvoriť oči, znovu uvidieť realitu takú, aká je, vojsť do *skutočného* sveta, Božieho sveta, veľkého, šireho, večného, krásneho a vznešeného, ktorého je zem a pozemský život len malilinkým (aj keď dôležitým) zrníčkom, len tieňom a predohrou skutočného života a skutočných vecí!

- KEĎ TAK UROBÍME, prirodené sa znova stane prirodeným, normálnym, samozrejším a logickým. **V tej chvíli svätosť a život podľa evanjelia nevyžadujú vzopätie sa a drinu. Naopak, je to niečo, čomu sa *poddávame*: ako ťn prúdu rieky, ako plachetnica vetru. Uvoľníme sa z krčovitého zovretia strachu a túžob, ktoré nás dovtedy zvierali a necháme sa v radosti a dôvere unášať prúdom Božieho sveta! A toto je to hlavné: Vďaka viere sa svätosť nedosahuje vzopätím, ale poddaním sa, nie námahou, ale skôr uvoľnením, nie obetovaním a odriekaním toho, na čom nám záleží, ale radosťou, v ktorej dosahujeme túžbu našich srdc a o odpadky sa už viac veľmi nestaráme...!** Ako hovorí Ježiš: ‚*Moje jarmo je príjemné a moje bremeno ľahké*‘ (Mt 11,30 SSV). Vo viere svätosť nie je drina, ale oslobodenie od driny a ľahkosť života! Veď sám Ježiš hovorí o nás ľuďoch zotročených a ubitých hriechom: ‚*Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal, aby som hlásal evanjelium chudobným. Poslal ma oznámiť zajatým, že budú prepustení, a slepým, že budú vidieť; utláčaných prepustiť na slobodu*‘¹⁹ a *ohlásiť Pánov milostivý rok!*‘ (Lk 4,18-19 SSV). Nepriehádza spútať, ale oslobodiť. Nie naložiť ‚*ťažké až neúnosné bremeno*‘ (Mt 23,4 SSV), ale naplniť prísľub Písma: ‚*Z jeho pliec som snal bremeno a z jeho rúk ťažký kôš*‘ (Ž 81,7 SSV).

Ján to potom zhrňuje slovami, hodnými vytesania do mramoru: ‚*Láska k Bohu spočíva v tom, že zachovávame jeho prikázania. A jeho prikázania nie sú ťažké.*‘⁴ *Veď všetko, čo sa narodilo z Boha, premáha svet. A tým víťazstvom, ktoré premožlo svet, je naša viera.*‘⁵ *Veď kto iný premáha svet, ak nie ten, kto verí, že Ježiš je Boží Syn?*‘ (1 Jn 5,3-5 SSV). V tomto jedinom krátkom texte Ján zhrnul presne túto skúsenosť: VIERA v Krista ako Božieho Syna a teda v Boží svet, Boží plán i Boží Dar synovstva, ktorý nám priniesol. Následná zmena myslenia, ktorú viera nevyhnutne spôsobuje, inak by nebola vierou – ‚*voláme sa Božími deťmi a nimi aj sme*‘ (1 Jn 3,1 SSV) – a výsledkom je nádherná ľahkosť života podľa Evanjelia a podľa Kristových slov a prikázaní, pretože v realite, ktorej sme uverili, sú prirodené, samozrejme, normálne! Stačí sa im prosto poddať a neodporovať im! A presne toto je ona ‚*spravodlivosť, ktorá je z viery*‘ (Rim 9,30 SSV) a v ktorej sa spravodlivými, čiže svätými a dokonalými, naozaj stávame!

Váš Inky